

Iranian Independent Islamic Human Rights Commission
کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران
انجمن حقوق انسان الاسلامیه فی ایران

بازگشت اعدام با جوخه آتش در ایالات متحده ؛
فارغ از روش، تمامی شیوه‌های اجرای حکم اعدام، تاریخی آکنده از خشونت دارند

امور پژوهشی، آموزشی و ترویجی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران

بهار ۱۴۰۴

توضیحات مقدماتی کمیسیون:

در سطح جهانی چند دهه است که جریانی با رهبری جوامع اروپایی در مخالفت با اعدام و لزوم حذف آن شکل گرفته و در روندی تدریجی هر ساله بر تعداد کشورهای همراه با این جریان افزوده شده است. با این حال هنوز حدود یک سوم کشورهای عضو سازمان ملل این مجازات را در مجموعه مجازات های مقرر در مقررات کیفری خود دارند و از آن بهره می گیرند. در ایالات متحده آمریکا هنوز اعدام در برخی ایالت ها وجود دارد و از جمله مجازات های قانونی تلقی میشود اگرچه در این کشور نیز جریان ضد اعدام تلاش همه جانبه ای را بکار می گیرد تا بر تعداد ایالت های موافق با حذف اعدام افزوده شود. برابر آخرین آمارها در سه ماهه اول سال ۲۰۲۵، در آمریکا ۲۳ ایالت از جمله واشنگتن دی سی به عنوان پایتخت دولت فدرال اعدام را حذف کرده اند اما ۲۷ ایالت هنوز این مجازات را در مقررات کیفری ایالتی خود دارند. برخی منابع آمریکایی اعلام داشته اند که از سال ۱۹۷۶ تا ۲۰۲۴ که عصر جدید اجرای اعدام در آمریکا نامیده شده، هزار و شصت مورد اعدام اجرا شده است. وضعیت دوگانه وجود جریان های قوی موافق و مخالف اعدام در آمریکا موجب شده که بحث های مربوط به این مجازات از سوی هر دو دیدگاه مطرح و هر یک طرفداران خاص خود را داشته باشد. یکی از بحثهایی که در آمریکا مدتهاست جریان دارد، در خصوص روش اجرای مجازات اعدام است از این حیث که کدام روش انسانی تر و تناسب بیشتری با حقوق فرد محکوم و پذیرش جامعه دارد. این بحث البته در سازوکارهای بین المللی حقوق بشر نیز چند دهه است که مطرح گردیده و همین سازوکارها، اعلام داشته اند که فارغ از بحثهای مربوط به اصل مجازات اعدام، روشهای اجرای این مجازات نیز مهم است و برخی روشها می تواند مصداق شکنجه و سو برخورد یا رفتارهای موهن و غیر انسانی تلقی گردد.

نوشتار حاضر که از سوی کمیسیون برای برگردان فارسی انتخاب شد، حاوی یکی از مطالعات جاری در آمریکا در خصوص روشهای اجرای اعدام است. نویسنده فردی است که در این خصوص مطالعات گسترده ای داشته و به همین جهت ارزیابی ارائه می کند که آیا توسل به روش جوخه آتش از سایر روشها بهتر است یا خیر. در خلال مرور وی، مخاطب با برخی چالشهای مربوط به اجرای اعدام در آمریکا نیز آشنا میشود. از انتقادات مطرح شده نویسنده این مطلب بر می آید که وی بدون تصریح، در واقع تلاش دارد این پیام را به سیاست گذاران آمریکایی منتقل کند که هیچ روش اجرای مجازات اعدام نمی تواند انسانی باشد و باید برای اساس این مجازات فکری کرد.

بدون هر گونه داوری محتوایی در خصوص دیدگاههای مطرح شده در این نوشتار، صرفاً جهت اطلاع مخاطبان علاقمند به دیدگاههای فراملی مطرح شده در حوزه حقوق بشر و مجازات اعدام، این نوشتار تقدیم حضور میشود با این امید که ارتقای آگاهی های عمومی موجب تقویت اراده و عزم دفاع از حقوق انسانی و تلاشگری جدی تر در این زمینه گردد.

- ♦ نویسنده: دکتر آستین سارات، استاد حقوق و علوم سیاسی، کالج امهرست، ایالات متحده آمریکا
- ♦ برگردان فارسی: خانم شمیم ماهپوری، دانش آموخته کارشناسی ارشد حقوق بین الملل و همیار کمیسیون، ویرایش و نهایی سازی متن در امور پژوهشی کمیسیون حقوق بشر اسلامی ایران، اردیبهشت ۱۴۰۴
- ♦ مآخذ: سایت The conversation. Com، مورخ ۲۰۲۵/۳/۶، به زبان انگلیسی

متن مقاله:

در صورتی که اتفاق غیرمنتظره‌ای رخ ندهد، ایالات متحده در تاریخ ۷ مارس ۲۰۲۵ شاهد نخستین اجرای حکم اعدام با جوخه آتش در ۱۵ سال اخیر خواهد بود.

تصاویری که از سوی اداره اصلاحات ایالت کارولینای جنوبی منتشر شده، نشان می‌دهد که محکوم، «برد سیگمن»، به صندلی فلزی در همان اتاق مرگ کوچکی بسته خواهد شد که پیش‌تر محل اجرای احکام با صندلی الکتریکی و تزریق کشنده بوده است. سیگمن که در سال ۲۰۰۲ به دلیل قتل وحشیانه والدین دوست‌دختر سابقش با چوب بیسبال به اعدام محکوم شد. وی براساس قانونی مصوب سال ۲۰۲۱ که به محکومان اجازه انتخاب روش اعدام را می‌دهد، روش جوخه آتش را [برای اجرای مجازات اعدام] برگزیده است.

براساس پروتکل‌های تعریف شده جوخه آتش در ایالت یاد شده، کیسه‌ای روی سر محکوم قرار می‌گیرد و هدفی روی قلب او نصب می‌شود. سپس سه داوطلب از فاصله ۱۵ فوتی، از پشت دیواری با روزنه‌ای کوچک، به او شلیک خواهند کرد.

با این حال، این شیوه اجرای حکم موجب نگرانی‌هایی درخصوص ایمنی ناظران اعدام شده است. برخی دیگر نیز جوخه آتش را بازمانده‌ای از گذشته‌ای خشن می‌دانند که با معیارهای امروزی همخوان نیست.

به‌عنوان کسی که سال‌ها شیوه‌های اعدام در ایالات متحده را بررسی کرده‌ام، ازسرگیری این روش را بخشی از جستجوی بیمارگونه برای یافتن «روش بهتر اعدام» می‌دانم؛ تلاشی که در سایه نگرانی‌ها درباره موارد متعدد تزریق ناقص مرگبار و کمبود داروهای موردنیاز شدت گرفته است.

در سال ۲۰۲۰، دولت نخست دونالد ترامپ، روش‌های اجرای فدرال احکام اعدام را گسترش داد و روش‌هایی ترسناک مانند حلق‌آویز، صندلی الکتریکی، اتاق گاز و جوخه آتش را نیز مجاز دانست.

اما بازنگری در تمامی این روش‌ها، سابقه‌ای متزلزل را نشان می‌دهد؛ هر یک زمانی به‌عنوان «انسانی‌تر» معرفی شده‌اند، اما در نهایت به‌دلیل ماهیت خشونت‌بار و زنده‌شان کنار گذاشته شده‌اند. با توجه به این تاریخچه، این پرسش مطرح می‌شود که آیا بازگشت به جوخه آتش، هدفی جز تداوم نظام مجازات اعدام – که در میان جوامع مدرن، بی‌رحمانه و منزوی تلقی می‌شود – دارد یا خیر؟

طناب و صندلی

بیاید از حلق آویز آغاز کنیم.

در بیشتر دوره‌های تاریخ آمریکا، حلق آویز شیوه رایج اعدام بوده و آخرین اعدام علنی نیز در سال ۱۹۳۶ در اوونزبورو، کنتاکی انجام شد؛ زمانی که «رینی بتیا» به دار آویخته شد. اگر به درستی انجام می‌شد، طناب با قطع نخاع، مرگی تقریباً آنی ایجاد می‌کرد. اما در بسیاری از موارد، حلق آویز منجر به خفگی تدریجی یا حتی قطع سر می‌شد. با توجه به این سوابق و پیوند حلق آویز با لینیچ / زجر گشی سیاه‌پوستان، از اواخر قرن نوزدهم تلاش‌ها برای یافتن شیوه‌ای جایگزین آغاز شد.

نخستین جایگزین، صندلی الکتریکی بود؛ ابزاری که در زمان خود، نماد پیشرفت فناوریانه در اجرای مرگ از سوی دولت تلقی می‌شد. اصلاح‌طلبان نظام کیفری آن را جایگزینی انسانی برای حلق آویز معرفی کردند. این صندلی ابتدا در سال ۱۸۸۸ به تأیید ایالت نیویورک رسید و گزارشی علمی در آن زمان اظهار داشت: «برق نیرومندترین عامل مرگ است... سرعت جریان برق چنان بالاست که مغز پیش از آن‌که اعصاب بتوانند شوک را حس کنند، فلج می‌شود و عملاً مرده است.»

با این حال، از همان ابتدا کارکرد صندلی الکتریکی مشکل‌ساز بود. در نخستین استفاده از آن در سال ۱۸۹۰ برای «ویلیام کمبلر»، جنایتکار محکوم‌شده، اعدام به فجیع‌ترین شکل ممکن اجرا شد. گزارش‌ها حاکی از آن است که پس از دو دقیقه، اتاق اعدام با بوی گوشت سوخته پر شد. روزنامه‌ها این اعدام را «افتضاحی تاریخی» و «نفرت‌انگیز، تهوع‌آور و غیرانسانی» توصیف کردند.

با وجود این شکست، صندلی الکتریکی به سرعت رایج شد، چرا که نسبت به حلق آویز «کارآمدتر» و «کم‌خشونت‌تر» تلقی می‌شد. از ابتدای قرن بیستم تا دهه ۱۹۸۰، بیشترین اعدام‌ها از این طریق صورت گرفت. با این حال، موارد زیادی از اختلال در عملکرد این روش ثبت شد. در فلوریدا، دو مورد اعدام در سال‌های ۱۹۹۰ و ۱۹۹۷ باعث آتش گرفتن بدن محکومان شد و این وقایع موجی از اعتراضات ایجاد کرد.

اتاق گاز

تا آغاز قرن ۲۱، بسیاری از ایالت‌ها صندلی الکتریکی را کنار گذاشتند. قاضی کارول دبلیو. هونستین از دیوان عالی جورجیا نوشت: «مرگ با صندلی الکتریکی، با چشم‌انداز درد شدید و مغزهای پخته‌شده و بدن‌های تاول‌زده، دیگر با استانداردهای معاصر کرامت انسانی سازگار نیست.»

یکی از جایگزین‌ها اتاق گاز بود. در ابتدا در نوادا در سال ۱۹۲۲ مورد استفاده قرار گرفت. تصور بر این بود که گاز در زمانی که محکوم در خواب است، وارد سلول ایزوله او شده و بدون درد وی را می‌کشد اما به‌زودی این طرح به دلیل غیرعملی بودن کنار گذاشته شد و به جای آن، اتاق‌هایی خاص با لوله‌ها، هواکش‌ها و پنجره‌هایی برای مشاهده ساخته شدند. با این حال، مرگ با گاز کشنده نیز نه زیبا بود و نه بی‌درد. محکومان در برابر تنفس گاز مقاومت می‌کردند. بدن آن‌ها دچار تشنج، پیچ‌وتاب، سرفه و تغییر رنگ می‌شد و چند دقیقه طول می‌کشید تا جان بسپارند.

به جای آن‌که این روش مشکلات حلق‌آویز یا صندلی را حل کند، ترس‌های جدیدی به نظام اعدام افزود. تا پایان قرن بیستم، ۵ درصد از اعدام‌ها با گاز ناقص اجرا شده بودند. استفاده از این روش تنها از سال ۱۹۲۴ تا ۱۹۷۷ رایج بود و آخرین بار در سال ۱۹۹۹ استفاده شد. در آن زمان، اتاق گاز نیز به دلیل عدم توانایی در تحقق وعده مرگ سریع و بی‌درد، و نیز تداعی آن با استفاده نازی‌ها برای کشتار جمعی، کنار گذاشته شد.

تزریق کشنده

تزریق مرگبار نخستین بار در دهه ۱۸۸۰ توسط ایالت نیویورک مطرح شد، زمانی که [این ایالت] کمیسیون تشکیل داد تا جایگزینی برای حلق‌آویز بیابد. پزشک یولیوس بلی‌یر، آینده‌ای را تصور کرد که در آن فرد محکوم «در تخت خود در سلول، با تزریق شش گرم سولفات مورفین» اعدام شود.

اما تا سال ۱۹۷۷ ایالت اوکلاهما اولین ایالتی بود که این روش را تصویب کرد. از همان ابتدا، اجرای درست تزریق کشنده دشوار بود. در نخستین مورد اجرا در تگزاس در سال ۱۹۸۲، تیم اعدام چند بار در تلاش برای یافتن رگ محکوم شکست خورد و خون به ملحفه پاشید.

یکی از دلایل این مشکل، ممانعت اخلاق پزشکی از دخالت پزشکان در انتخاب دارو یا تزریق آن است. بنابراین، مسئولیت بر عهده زندان‌بانان قرار گرفته که فاقد تخصص پزشکی هستند. همچنین، میزان دُز داروها به صورت استاندارد و نه متناسب با شرایط هر فرد تنظیم می‌شود.

برخلاف تلاش برای «پزشکی‌سازی» اعدام، تاریخچه تزریق مرگبار، مملو از اختلال و اشتباه بوده است. پژوهش‌من نشان می‌دهد که از ۱۰۵۴ اعدام صورت گرفته با تزریق سه ماده دارویی بین سال‌های ۱۹۸۲ تا ۲۰۱۰، بیش از ۷ درصد به درستی اجرا نشده‌اند.

و از زمانی که ایالت‌ها به دلیل کمبود دارو به ترکیبات جدید روی آوردند، درصد خطا به ۲۰ درصد رسیده است.

جوخه آتش

در نهایت، جوخه آتش. در میان روش‌های اعدام در آمریکا، این روش کمترین کاربرد را داشته است. از سال ۱۹۰۰ تا ۲۰۱۰ تنها ۳۵ مورد از میان ۸۷۷۶ اعدام از این طریق اجرا شده‌اند. از سال ۱۹۷۶ تاکنون تنها سه نفر به این شیوه اعدام شده‌اند که آخرین مورد در یوتا در سال ۲۰۱۰ بود.

منتقدان معتقدند این روش به دلیل تداعی با خشونت مسلحانه و عدالت خودسرانه، باید کنار گذاشته شود. با این حال، ایالت یوتا در سال ۲۰۱۵ به دلیل مشکلات مرتبط با تزریق مرگبار، آن را احیا کرد.

در حالی که برخی مدافعان معاصر آن را «کم‌خشونت‌ترین» روش می‌دانند، تاریخچه این روش نیز اشتباهات مرگباری را بر ملا می‌سازد. در اعدام «الیسو مارس» در سال ۱۹۵۱، چهار تیرانداز همگی به جای هدف، به سمت دیگر سینه‌اش شلیک کردند و او به تدریج بر اثر خونریزی جان باخت.

تاریخی بیرحمانه، دوباره زنده می‌شود

اگرچه مقام‌های کارولینای جنوبی استفاده از جوخه آتش را مجاز دانسته‌اند، اما نمی‌توان خشونت تاریخی آن - و سایر روش‌های اعدام - را نادیده گرفت. این تاریخ، گواهی است بر شکست مستمر آمریکا در یافتن روشی برای اجرای احکام اعدام که «ایمن، قابل اعتماد و انسانی» باشد.